

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ลีลาสื่อสารผ่านการแสดง

เรื่อง องค์ประกอบและหลักการวิจารณ์
เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ไทย

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์

ศิลปะการแสดงพื้นเมือง ภาคเหนือ

ฟ้อนผาง

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ฟ้อนผาง มรดกวัฒนธรรมล้ำค่าแห่งล้านนา Thai Performance from
Northern region โดยศิลปินกรมศิลปากร HD

เผยแพร่โดย : Siammelody

เผยแพร่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔

ที่มา : [https://www.youtube.com/watch?](https://www.youtube.com/watch?v=DGgVADJE๘aU&list=RDDGgVADJE๘aU&start_radio=๑)

[v=DGgVADJE๘aU&list=RDDGgVADJE๘aU&start_radio=๑](https://www.youtube.com/watch?v=DGgVADJE๘aU&list=RDDGgVADJE๘aU&start_radio=๑)

โรงเรียนวังไกลกังวล
ในพระบรมราชูปถัมภ์

? คำถาม

- การแสดงทั้ง ๒ คลิป นี้มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- นักเรียนทราบหรือไม่ว่าชาดองค์ประกอบนาฏศิลป์ข้อใด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปลและวิเคราะห์ องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์
หลักการวิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์
๒. เขียนอธิบายองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์
หลักการวิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์

คำถาม

องค์ประกอบนาฏศิลป์ไทยมีอะไรบ้าง

องค์ประกอบของนาฏศิลป์

ฟ้อนรำ

จังหวะที่ใช้แสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

คำร้องหรือเนื้อร้อง

การแต่งกาย แต่งหน้า

อุปกรณ์การแสดง

๑. การฟ้อนรำหรือลีลาการใช้ท่ารำ

การแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็นการแสดงที่มีการรำรายรำ
สวยงาม โดยการประดิษฐ์คิดค้นท่ารำต่าง ๆ ให้เป็น
ระเบียบแบบแผนให้เหมาะสมกับการแสดง
เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและสื่อความหมายในการแสดง

๒. จังหวะที่ใช้ในการแสดง

จังหวะถือว่าเป็นพื้นฐานในการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์
ผู้แสดงนาฏศิลป์ไทยจะต้องทำความเข้าใจกับจังหวะดนตรี
เพื่อให้สามารถร่ายรำ แสดงท่าทางได้ถูกต้องตามจังหวะ
หากแสดงไม่ถูกต้องตามจังหวะ จะทำให้การแสดง
ไม่สวยงามไม่พร้อมเพรียงกัน

๓. คนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ในการแสดงนาฏศิลป์ไทย จะใช้วงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบกิจกรรมของตัวละคร แบ่งออกเป็น หน้าพาทย์ธรรมดา และหน้าพาทย์ชั้นสูง ส่วนมาก บรรเลงโดยไม่มีเนื้อร้อง การบรรเลงหน้าพาทย์จะบรรเลงตามความหมายและอารมณ์ของตัวละครที่แตกต่างกันไป

๔. คำร้องหรือเนือร้อง

การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีทั้งชุดการแสดงที่มีบทร้อง และไม่มีบทร้องประกอบการแสดงซึ่งในการแสดงที่มีบทร้องจะ使人เข้าใจในการแสดงมากขึ้นและสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ถูกต้องและมีความสวยงาม

๕. การแต่งกาย การแต่งหน้า

การแต่งกาย

เป็นตัวกำหนดรูปแบบลักษณะการแต่งประกอบด้วยเสื้อผ้า
และเครื่องประดับที่มีความวิจิตรบรรจงและสวยงาม

การแต่งหน้า

ช่วยปกปิดจุดบกพร่องบนใบหน้าช่วยให้ผู้แสดงดูสวยงามช่วยอำพราง
ใบหน้าเพิ่มความสมจริง

๖. อุปกรณ์การแสดง

- ช่วยให้การแสดงนั้นดูสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
- ผู้ชมไม่ต้องใช้จินตนาการมากในการชมการแสดง
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงจะต้องสวยงามประณีต และถูกต้องตามแบบแผน

หลักการวิจารณ์
เปรียบเทียบ
งานนาฏศิลป์ไทย

นักเรียนคิดว่าถ้านักเรียนต้องวิจารณ์การแสดง
นักเรียนต้องมีลักษณะหรือมีคุณสมบัติอย่างไร

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ชิงช้าสวรรค์ ๒๐๒๔ สเปนเชียล | EP.๑๖ ปากน้ำปราณวิทยา, โยธินบูรณะ

เผยแพร่โดย : WorkpointOfficial

เผยแพร่วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๗

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=IzRxls-gHKc>

หลักการวิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์และละคร

ผู้วิจารณ์นาฏศิลป์และละครต้องมีความรู้
เรื่ององค์ประกอบของนาฏศิลป์ทั้งทางด้านผู้แสดงบท
ร้องและทำนองเพลง การประดิษฐ์ท่ารำ
และองค์ประกอบอื่น ๆ ของการแสดงด้วย

คุณสมบัติของผู้วิจารณ์

๑. ต้องมีความรอบรู้

กล่าวคือ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิจารณ์
เป็นอย่างดีจึงจะทำให้บทวิจารณ์น่าเชื่อถือ

๒. ต้องติดตามความเคลื่อนไหวของวงการที่จะวิจารณ์

เพื่อมีความรอบรู้ ทำให้มีมุมมองกว้างขวางขึ้น เกิดความเข้าใจ
หาเหตุผลมาแสดงทัศนะที่ตรงประเด็น

คุณสมบัติของผู้วิจารณ์

๓. ต้องมีญาณทัศน์

คือ ความคิดเฉียบแหลม หยั่งรู้ถึงแก่นเรื่องไม่พิจารณาแต่เพียงผิวเผินและตื้นสรุป

๔. มีความเที่ยงธรรม

ผู้วิจารณ์จึงควรตระหนักในเรื่องจริยธรรม ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับคุณธรรม และมโนธรรมซึ่งอริสโตเติล (Aristotle) ได้กล่าวถึงคุณธรรม ๔ ประการ ที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกัน ดังนี้

- ความรอบคอบ

- ความรู้จักประมาณ

- ความกล้าหาญ

- ความยุติธรรม

นาฏศิลป์ เป็นศิลปะการแสดงด้านจิตรศิลป์โดยรวมเอาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน นับว่าเป็นสารที่สื่อให้เห็นสุนทรียภาพด้วยการมองเห็นและการได้ยินเสียงประเภทหนึ่ง

ดังนั้น หากต้องการวิจารณ์ผลงานนาฏศิลป์ ผู้วิจารณ์จำเป็นต้องมีความรู้ในศิลปะสาขาที่วิจารณ์ และมีความสามารถในการสื่อสารเป็นอย่างดี จึงจะส่งผลให้การวิจารณ์ผลงานนาฏศิลป์ออกมาตรงวัตถุประสงค์และมีคุณค่า

โดยขั้นตอน การวิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์
ตามทฤษฎี การวิจารณ์อย่างสุนทรีย์ของ ราล์ฟ สมิธ มีดังนี้

๑. การบรรยาย

๒. การวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ในผลงานการแสดง
นาฏศิลป์ของไทย

๓. การตีความและการประเมินผล

๑. การบรรยาย

ผู้วิจารณ์ต้องสามารถพูดหรือเขียนแจกแจง
ส่วนประกอบต่าง ๆ ทั้งในลักษณะการเชื่อมโยง
หลักเกณฑ์ศิลปะสาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันหรือ
แยกแยะเป็นส่วน ๆ

๒. การวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ในผลงานการแสดงนาฏศิลป์ของไทย

- ๒.๑ รูปแบบของนาฏศิลป์ไทย เช่น ระบำ รำ ร้องและโขน เป็นต้น
- ๒.๒ ความเป็นเอกภาพของนาฏศิลป์ไทย โดยผู้แสดงต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ๒.๓ ความงดงามของการรำและองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ ความถูกต้องของแบบแผนการรำ ความงดงามของลีลาท่ารำ บทร้องและทำนองเพลง เป็นต้น

๓. การตีความและการประเมินผล

ผู้วิจารณ์จะต้องพัฒนาความคิดเห็นส่วนตัวประกอบ
กับความรู้ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ มารองรับสนับสนุนความ
คิดเห็นของตน สื่อความหมายหรือเสนอแนะเรื่องใด
โดยต้องตีความการแสดงผลงานนาฏศิลป์นั้นให้เข้าใจ

๓. การตีความและการประเมินผล

ส่วนการประเมินนั้นเป็นการตีค่าของการแสดงโดยต้องครอบคลุมประเด็น ดังนี้

- แสดงได้ถูกต้องตามแบบแผน
- มีสุนทรียะ
- ผู้แสดงมีทักษะ
- มีความสามารถ และมีเทคนิคต่าง ๆ

นอกจากนี้ ต้องประเมินรูปแบบลักษณะของงานนาฏศิลป์ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

ใบงานที่ ๙ องค์ประกอบและหลักการวิจารณ์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สืบเสาะหาความรู้ผ่านการแสดง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง องค์ประกอบและหลักการวิจารณ์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ไทย
 รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูการแสดงทั้ง ๒ ชุด แล้ววิเคราะห์ว่า การแสดงทั้ง ๒ ชุดนี้ แต่ละองค์ประกอบมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

องค์ประกอบ นาฏศิลป์	ชุดการแสดง	ชุดการแสดง	ความเหมือน	ความแตกต่าง
				
๑.ลีลาท่ารำ				
๒.จังหวะ				
๓.ดนตรี				
๔.คำร้อง/เนื้อร้อง				
๕.การแต่งหน้า/ การแต่งตัว				
๖.อุปกรณ์ การแสดง				

บอกคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย(กลุ่มที่.....)

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๙

เรื่อง องค์ประกอบและหลักการวิจารณ์
 เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ไทย

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่
www.dltv.ac.th)

กิจกรรม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนดูการแสดงทั้ง ๒ ชุด แล้ววิเคราะห์ว่าการแสดงทั้ง ๒ ชุดนี้ แต่ละองค์ประกอบมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

รามโนราห์แต่งตัว

เผยแพร่โดย : khantemalee

เผยแพร่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ที่มา : [https://www.youtube.com/
watch?v=d๘dhOzw๗๘eY](https://www.youtube.com/watch?v=d๘dhOzw๗๘eY)

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

การแสดงระบำโบราณคดี “ระบำทวาราวดี” จากสำนักการสังคีต กรมศิลปากร

เผยแพร่โดย : กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารกลาง

กรมศิลปากร

เผยแพร่วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

ที่มา : <https://www.youtube.com>

[/watch?v=iylF๘iWp๘Wo](https://www.youtube.com/watch?v=iylF๘iWp๘Wo)

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง รูปแบบนาฏศิลป์ไทย ๑ - ๒

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง รูปแบบนาฏศิลป์ไทย ๑
๒. ใบงานที่ ๑๐ เรื่องรูปแบบนาฏศิลป์ไทย ๑

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

